

Doğum İndüksiyonu Sırasında Servikal Olgunlaştırma Amacı İçin Kullanılan Vajinal Dinoproston Ve Foley Kataterin Hasta Memnuniyeti Açısından Karşılaştırılması

Dr. Kemal Sarsmaz

Prof. Dr. Dilek Şahin

Prof Dr. Aykan Yücel

Etlik Zübeyde Hanım Kadın Hastalıkları Eğitim Araştırma Hastanesi

Perinatoloji Kliniđi, Ankara, Türkiye

- Servikal olgunlaştırma yöntemleri doğum indüksiyonu öncesinde serviksi daha uygun hale getirmek için kullanılırlar.
 - Vajinal dinoproston
 - Foley katater
 - Vajinal dinoproston
 - Çift balon katater başlıca kullanılan servikal olgunlaştırma yöntemleridir.

- Doğum indüksiyonu sırasında kullanılan servikal olgunlaştırma yöntemleri ile gebelik sonuçlarını değerlendiren çok sayıda çalışma bulunmaktadır.
- Ancak bu yöntemleri maternal memnuniyet açısından değerlendiren yeterli sayıda çalışma bulunmamaktadır.
- Bu çalışmamızda; maternal memnuniyeti olumlu yada olumsuz etkileyebilecek faktörler dışlanarak, hastaların kullanılan servikal olgunlaştırma yöntemine göre memnuniyet düzeyini değerlendirmeyi amaçladık.

Retrospektif olarak yürütülen bu çalışma 2019 yılı içerisinde doğum yapan 80 hasta ile yapılmıştır.

- Dahil etme kriterleri

- Nulliparite
- Verteks prezentasyon
- Üçüncü trimesterde doğum yapmış olmak

- Dışlama kriterleri

- Multiparite
- Non-verteks prezentasyon
- Üçüncü trimester öncesinde doğum yapmış olmak
- Çoğul gebelik
- Geçirilmiş sezaryen yada myomektomi öyküsü
- Bilinen fetal yapısal yada kromozomal anomali bulunması
- İndüksiyon öncesi fetal distres bulgusu olması
- Neonatal yoğun bakım ihtiyacı
- Operatif doğum gerçekleşmiş olması yada maternal komplikasyon gelişmesi

- Servikal olgunlaştırma yöntemi uygulanmadan önce fetusun verteks prezentasyonda olduğu ultrasonografi ile kontrol edildi.
- İndüksiyon öncesi NST çekilerek fetal iyilik hali belirlendi.
- Uygulama öncesinde açıklığı 3 cm ve altında olan hastalar çalışmaya dahil edildi.
- 45 hastada foley katater, 35 hastada ise vajinal dinoproston ovul kullanıldı.

- Geçmiřteki gebelik ve doğum ile ilgili tecrübelerin çalışma sonuçlarını etkilememesi için multipar hastalar çalışmaya dahil edilmedi.
- Memnuniyet değerlendirmesi, hastaların telefon ile aranması ile yapıldı.
- Test sonuçlarının objektif olarak değerlendirilebilmesi amacı ile visüel analog skala kullanıldı. (0: hiç memnun olmadım, 1: Çok az memnun oldum, 10: Çok memnun oldum) ya da (0:hiç ağrım olmadı, 1:çok az ağrım oldu, 10:çok fazla ağrım oldu) şeklinde öleklendirildi.

- Literatürdeki diğer çalışmalardan farklı olarak; dozaj yada uygulama farklılıkları bulunmamaktadır. Bu sayede çalışma sonuçlarının daha yöntemle özgü olmasını sağlamıştır.
- Benzer şekilde hangi yöntemin hangi hastaya uygulanacağı kararı çalışma ekibinden bağımsız klinisyenlerce verildiği için bias olasılığı dışlanmıştır.

- İstatistiksel analiz SPSS 23.0 programı kullanılarak yapıldı.
- Kategorik değişkenlerin değerlendirilmesinde 2'li grupların karşılaştırılmasında Pearson Ki-kare ve Fisher's Exact testleri kullanıldı.
- Sayısal sürekli veriler normal dağılıma uymadığı için bağımsız grupların karşılaştırılmasında Mann-Whitney U testi kullanıldı.
- İstatistiksel anlamlılık değeri $p < 0,05$ olarak kabul edildi.

Tablo 1: Servikal olgunlaştırma yöntemi uygulanırken hissedilen ağrı düzeyi (0-10)

Özellik	Foley kateter		Vajinal dinoproston ovül		Toplam	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Uygulama sırasında ağrı						
5	-	-	1	2,9	1	1,3
7	-	-	1	2,9	1	1,3
8	3	6,7	6	17,1	9	11,3
9	5	11,1	1	2,9	6	7,5
10	37	82,2	26	74,3	63	78,8
Toplam	45	100,0	35	100,0	80	100,0

Ort±SS= 9,6±0,89, Ortanca= 10,0, En küçük= 5,0, En büyük= 10,0

Uygulama sırasında; foley katater grubunda ortalama ağrı skoru 9.75 ± 0.57 iken, vajinal dinoproston grubunda 9.4 ± 1.17 olarak bulundu.

Tablo 2: Servikal olgunlaştırma sonrasında ağrı düzeyi (0-10)

Özellik	Foley kateter		Vajinal dinoproston ovül		Toplam	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Uygulama sonrasında ağrı						
2	-	-	1	2,9	1	1,3
3	-	-	1	2,9	1	1,3
4	-	-	2	5,7	2	2,5
5	3	6,7	3	8,6	6	7,5
6	4	8,9	2	5,7	6	7,5
7	5	11,1	5	14,3	10	12,5
8	11	24,4	6	17,1	17	21,3
9	5	11,1	3	8,6	8	10,0
10	17	37,8	12	34,3	29	36,3
Toplam	45	100,0	35	100,0	80	100,0

Ort±SS= 8,01±1,96, Ortanca= 8,0, En küçük= 2,0, En büyük= 10,0

Uygulama sonrasında; foley katater grubunda ortalama ağrı skoru 8.38 ± 1.61 iken, vajinal dinoproston grubunda 7.71 ± 2.31 olarak bulundu.

Tablo 4: Vajinal yolla doğum yapan kişilerin uygulanan indüksiyon yöntemine göre, indüksiyon sonrası doğuma kadar geçen süre (saat) dağılımı

VD	İndüksiyon sonrası doğuma kadar geçen süre (Saat)		Z	p*
	Ort±SS	Ortanca		
Foley kateter	20,2±4,7	20,0	0,054	096
Vajinal dinoproston ovül	19,67±6,26	20,0		

Vajinal yolla doğum yapan hastalar arasında foley kateter uygulanan kişilerin, indüksiyon yöntemi sonrası doğuma kadar geçen süre ortalaması 20,2±4,7 saat (en küçük=15,0, en büyük=32,0), vajinal dinoproston ovül uygulanan kişilerin ise 19,67±6,26 saattir (en küçük=7,0, en büyük=30,0). İndüksiyon yöntemine göre doğuma kadar geçen süre arasında istatistiksel anlamlı ilişki yoktur (p=0,96).

Tablo 5: Genel memnuniyet düzeyi (0-10)

Özellik	Foley kateter		Vajinal dinoproston ovül		Toplam	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Genel Memnuniyet						
3	-	-	3	8,6	3	3,8
4	1	2,2	-	-	1	1,3
5	4	8,9	1	2,9	5	6,3
6	4	8,9	1	2,9	5	6,3
7	5	11,1	4	11,4	9	11,3
8	11	24,4	8	22,9	19	23,8
9	9	20,0	6	17,1	15	18,8
10	11	24,4	12	34,3	23	28,8
Toplam	45	100,0	35	100,0	80	100,0
Ort±SS= 8,10±1,85, Ortanca= 8,0, En küçük= 3,0, En büyük= 10,0						

Kullanılan servikal olgunlaştırma yöntemine göre genel memnuniyet düzeyi arasında ilişki bulunmamıştır (p = 0.44).

Tablo 6: Gelecekte yapmak istediği doğum şekli ve uygulanan servikal olgunlaştırma yöntemini başka hastalara önerme durumu

Özellik	Sayı	Yüzde
Gelecekte yapmak istediđi doğum řekli		
C/S	48	60,0
NSD	32	40,0
Uygulanan yöntemi başkalarına önerme		
Evet	70	87,5
Hayır	10	12,5
Toplam	80	100,0
Ort±SS= 8,10±1,85, Ortanca= 8,0, En küçük= 3,0, En büyük= 10,0		

Normal oğum yapan 33 hastanın 29'u (%87.8) gelecekte yine normal doğum yapmak istediklerini belirtmişler. Foley kateter grubundaki hastaların %88.9'u, vajinal dinoproston grubundaki hastaların ise %85.7 si kullanılan yöntemi başkalarına önereceğini belirtmişlerdir. Uygulanan indüksiyon yöntemi ile yöntemi başkalarına önerme arasında anlamlı ilişki yoktur (p=0,74).

Tablo: Öğrenim durumu, çalışma durumu, gebeliğin planlı olması ve yaşa göre genel memnuniyet düzeyi

Değişkenler	Genel Memnuniyet Puanı		Z	p*
	Ort±SS	Ortanca		
Öğrenim Durumu				
Lise ve altı	8,14±1,92	9,00	0,66	0,51
Üniversite/ Yüksekokul	8,00±1,67	8,00		
Çalışma Durumu				
Çalışan	7,14±2,27	7,00	1,26	0,21
Çalışmayan		8,00		
Gebeliği planlı mı				
Planlı	8,11±1,85	8,00	0,07	0,95
Planlı değil	8,00±2,16	8,50		
Yaş				
≤23	8,38±1,83	9,00	1,55	0,12
≥24	7,83±1,86	8,00		

- Öğrenim durumu lise ve altı olan 59 kişinin genel memnuniyet skor ortalaması $8,14 \pm 1,92$ (en küçük=3,0, en büyük=10,0), üniversite/yüksekokul olan 21 kişinin ise $8,00 \pm 1,67$ 'dir (en küçük=4,0, en büyük=10,0). Öğrenim durumu ile genel memnuniyet puanı arasında anlamlı ilişki yoktur ($p=0,51$).
- Gebeliği planlı olan 76 kişinin genel memnuniyet puan ortalaması $8,11 \pm 1,85$ (en küçük=3,0, en büyük=10,0), gebeliği planlı olmayan 4 kişinin ise $8,00 \pm 2,16$ 'dır (en küçük=5,0, en büyük=10,0). Gebeliğin planlı olma durumu ile genel memnuniyet puanı arasında anlamlı ilişki yoktur ($p=0,95$).
- Yaşı 23 ve altında olan 39 kişinin genel memnuniyet puan ortalaması $8,38 \pm 1,83$ (en küçük=3,0, en büyük=10,0), yaşı 24 ve üzerinde olan 41 kişinin ise $7,83 \pm 1,86$ (en küçük=3,0, en büyük=10,0) olmuştur. Yaş ile genel memnuniyet arasında anlamlı ilişki yoktur ($p=0,12$).
- Herhangi işte çalışan 7 kişinin genel memnuniyet skor ortalaması $7,14 \pm 2,27$ (en küçük=4,0, en büyük=10,0), ev hanımı olan 73 kişinin $8,19 \pm 1,80$ 'dir (en küçük=3,0, en büyük=10,0). Çalışma durumu ile genel memnuniyet puanı arasında istatistiksel fark yoktur ($p=0,21$).

Sonuç Olarak...

Hem foley kateter yöntemi hem de vajinal dinoproston ovül servikal olgunlaştırma yöntemi olarak kullanıldığında hasta memnuniyeti açısından benzer sonuçlara sahiptir.

Foley kateter; gerek maliyet, gerekse depolama kolaylığı açısından vajinal dinoproston ovüle göre üstündür.

Ancak...

- Eğitim araştırma hastanesi olmamız ve hastanemize başvuran hastaların demografik özelliklerinin üniversite hastanesi ya da özel hastanelere başvuran hastalardan farklı olabileceği için, çalışmanın bu merkezlerde daha farklı sonuçlanabileceği görüşündeyiz.
- Farklı merkezlerde, benzer zaman diliminde yürütülen çalışma sonuçlarını karşılaştırmak daha değerli sonuçlar verebilir.
- Memnuniyet değerlendirmesi için yapılan görüşmelerin retrospektif yapılmış olması çalışma sonucunda elde edilen verilerin değerini azaltmaktadır.
- Prospektif ve daha geniş hasta gruplarında yapılacak çalışmaların, servikal olgunlaştırma yöntemi - hasta memnuniyeti ilişkisini daha doğru değerlendireceği kanısındayız.

Teşekkürler...